

## **Bijlage 1: Memo hulp aan inwoners**

### **In het kort**

- Door de gestegen energieprijzen dreigt een groep inwoners in financiële problemen te raken. De aangekondigde maatregelen vanuit het Rijk hebben hier (nog) onvoldoende effect op;
- Tijdens de raadsvergadering op 5 oktober 2022 is unaniem een motie aangenomen en heeft de raad het college opgedragen om deze groep inwoners tijdelijk te ondersteunen door het breder inzetten van bestaande instrumenten;
- De voorgestelde aanpak om uitvoering te geven aan deze opdracht wordt in deze memo beschreven.

### **Inleiding**

Een grote groep inwoners dreigt, ondanks de energietoeslag, in financiële problemen te raken. Team schulddienstverlening ziet een toename in aanmeldingen. Tot en met juli 2022 waren er gemiddeld 20-25 aanmeldingen per maand, in augustus waren dit er 44 en in september 38. Hierdoor is de wachtlijst voor de intake gestegen, men bekijkt op dit moment wat nodig is om deze terug te dringen. Via de Vraagwijzer en bewindvoerders komen signalen dat budgetten niet meer sluitend zijn en de situatie nijpend wordt. Team schulddienstverlening merkt dit zelf ook. Dit heeft tot gevolg dat:

- lopende schuldregelingen in gevaar komen: inwoners met een schuldregeling lopen het risico dat deze vroegtijdig beëindigd wordt. Tijdens een schuldregeling mogen er wettelijk gezien geen nieuwe schulden ontstaan. Door de hoge energiekosten ontstaan nieuwe achterstanden, is het budgetplan niet meer sluitend en moet de schuldregeling beëindigd worden;
- schuldregelingen niet kunnen starten: een schuldregeling is pas mogelijk als er sprake is van een sluitend budget. Schulddienstverlening heeft nu al te maken met situaties waar geen sluitend budget haalbaar is, ook niet nadat bezuinigingen zijn doorgevoerd en inkomsten gemaximeerd;
- inwoners die niet eerder financiële problemen hebben gehad nu in de schulden komen: deze inwoners zullen naar verwachting een beroep gaan doen op schulddienstverlening;
- inwoners die eerder schulden hebben opgelost, nu opnieuw in de problemen komen: deze inwoners hebben eerder een schuldregelingstraject afgerond en hebben ervoor gekozen om onder bewind of budgetbeheer te blijven om te voorkomen dat zij nieuwe schulden krijgen. Vanwege de hoge energiekosten ontstaan nu nieuwe schulden.

Het landelijk beeld is dat 1 miljoen huishoudens door de stijgende energiekosten in de financiële problemen dreigen te komen. Zo'n 600.000 huishoudens daarvan hebben niet eerder te maken gehad met betalingsproblemen. Ook in Weert zien we de groep inwoners die nu in financiële problemen geraakt toenemen. Om deze reden is tijdens de raadsvergadering op 5 oktober 2022 unaniem een motie aangenomen en heeft de raad het college opgedragen om deze groep inwoners tijdelijk te ondersteunen door het breder inzetten van bestaande instrumenten.

### **Bij wie ontstaan deze problemen**

De grootste problemen ontstaan bij inwoners die een nieuw energiecontract moeten afsluiten of hebben afgesloten met hogere, variabele tarieven. De verwachting is dat het overgrote deel van de mensen binnenkort zo'n contract met variabele tarieven heeft. Wat opvalt is dat de groep inwoners die hierdoor in financiële problemen raakt zowel de minima als middeninkomens betreft. De aangekondigde maatregelen vanuit het Rijk hebben (nog) niet voor alle inwoners voldoende effect om het ontstaan of verergeren van schuldenproblematiek te voorkomen.

### **Taak van de gemeente**

Als gemeente zetten we in op het bestrijden van armoede en ondersteunen we mensen met financiële problemen bij het oplossen van schulden en door de inzet van bijzondere bijstand. Via de Vraagwijzer verstrekken we informatie en advies en worden mensen warm overgedragen aan bijvoorbeeld team Participatie, Schulddienstverlening en de Voorzieningenwijzer. We hebben korte lijnen met onze kernpartners, waardoor inwoners die bijvoorbeeld de energietoeslag nog niet

hebben aangevraagd daarop gewezen en daarbij geholpen worden. Kernpartners die inwoners ondersteunen of naar de gemeente verwijzen zijn onder andere Wonen Limburg, de Voedselbank, Punt Welzijn, Zelfregiecentrum, Algemeen Maatschappelijk Werk en bewindvoerders.

### **Maatregelen van het Rijk**

Het Rijk treft maatregelen om mensen bij te staan bij de koopkrachtproblemen, veroorzaakt door de hoge inflatie en stijgende energiekosten.

In 2022:

- Een huishouden met een gemiddeld energieverbruik krijgt rond de 545 euro korting op de energierekening. Dit bedrag bestaat uit een lagere energiebelasting op elektriciteit (inclusief btw) à 170 euro, een hogere teruggave energiebelasting (inclusief btw) à 225 euro, lagere btw op de rest van de energierekening à 150 euro;
- Huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum krijgen een energietoeslag van 1300 euro..

In 2023:

- Er komt een prijsplafond voor gas en elektriciteit, waardoor huishoudens bij gemiddeld energieverbruik meer zekerheid over hun energierekening krijgen. Het betreft een tijdelijke maatregel die op 1 januari moet ingaan en tot het einde van het jaar doorloopt;
- Gemeenten krijgen middelen om opnieuw een energietoeslag van 1300 euro uit te keren aan huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum;
- Gemeenten krijgen aanvullende middelen (125 miljoen extra) voor sociaal minimabeleid om mensen te helpen die acuut in de problemen komen en om meer huishoudens schulddienstverlening aan te kunnen bieden. Er wordt ook extra geld vrijgemaakt voor landelijke instellingen zoals het jeugdeducatiefonds en voedselbanken om kinderarmoede terug te dringen; bedragen worden nog bekend gemaakt;
- Er komt een gezamenlijk noodfonds van de overheid en energieleveranciers waarmee voorkomen moet worden dat kwetsbare huishoudens met een betalingsachterstand te hoge schulden opbouwen. Het kabinet wil zoveel mogelijk voorkomen dat schuldregelingen worden opgezegd wanneer mensen niet langer aan hun betalingsverplichting kunnen voldoen;
- Het minimumloon gaat per 1 januari met ruim 10% omhoog. Ook de gekoppelde uitkeringen (bijstand en AOW) stijgen hierdoor. Voorts is de verwachting dat dit ook leidt tot hogere lonen in loonschalen vlak boven het minimumloon (tot 130% van het minimumloon);
- Huurtoeslag gaat met 17 euro per maand omhoog en de huren van sociale huurwoningen gaan met gemiddeld 57 euro per maand omlaag voor minima. Huurders in een slecht geïsoleerde woning met energielabel E,F of G komen in aanmerking voor een huurkorting. Hoe hoog deze korting is, is nog onduidelijk en het kost tijd om deze maatregel door te voeren;
- Zorgtoeslag gaat omhoog met circa 35 euro per maand en meer huishoudens hebben naar verwachting recht op zorgtoeslag;
- Het kind gebonden budget wordt aanzienlijk verhoogd;
- De basisbeurs voor uitwonende mbo- en ho- studenten gaat omhoog;
- Wie werkt gaat minder inkomstenbelasting betalen.

### **Verwachte uitwerking van de rijksregelingen**

Op dit moment is het nog lastig in te schatten wat de precieze uitwerking van de rijksmaatregelen zal zijn en wanneer hier optimaal effect van te zien is. Sommige maatregelen gaan dit jaar al in, andere pas in 2023. Invoering van deze maatregelen kost tijd en op voorhand is niet aan te geven of en hoeveel inwoners tussen wal en schip vallen. Er zijn verschillende factoren die hierop van invloed zijn, zoals het energiecontract en de eindafrekening, de mate van isolatie van de woning, de grootte van het gezin, inkomen en vermogen enzovoort.

### **Wat kan gemeente Weert doen om inwoners te ondersteunen**

Gemeente Weert kan inwoners ondersteunen middels:

1. Een tijdelijke individuele maatwerkregeling

Binnen het bestaande bijzondere bijstand beleid, ter overbrugging naar de maatregelen vanuit het Rijk, kan een individuele maatwerkregeling geboden worden aan die inwoners die vanwege de gestegen energiekosten in acute en urgente financiële problemen (dreigen te) raken. Denk hierbij aan inwoners met (dreigende) schulden bij wie het budgetplan niet meer sluitend is en waar geen regeling meer te treffen is met schuldeisers. Of statushouders die niet meer financieel ontzorgd kunnen worden. De bijzondere bijstand bestaat uit een financiële tegemoetkoming voor het opvangen van de gestegen energiekosten. Met betrekking tot de extra inzet van capaciteit en middelen hanteren we een budgetplafond van 500.000 euro.

2. Heldere communicatie over deze en bestaande regelingen in relatie tot energiekosten en financiële zorgen

We vinden het belangrijk dat inwoners weten dat zij bij de Vraagwijzer terecht kunnen met een hulpvraag ten aanzien van financiële problemen en dat zij goed geïnformeerd worden over deze tijdelijke regeling en bestaande instrumenten. We blijven hierin nauw samenwerken met onze kernpartners, die inwoners kunnen informeren en verwijzen. We leggen daarnaast extra focus op bestaande voorzieningen en projecten, zoals bijvoorbeeld de Voorzieningswijzer en het project 'Warm wonen thuis'. We stellen voor:

- De raad te informeren via een raadsinformatiebrief;
- Informatie en instructie te verzorgen voor intern betrokkenen (klantcontactcentrum, de Vraagwijzer, team Participatie en Schulddienstverlening, medewerkers project Warm wonen thuis);
- Een netwerkbijsamenkomst te organiseren voor externe partners binnen het domein van zorg, welzijn en wonen, waar informatie wordt gegeven over deze en bestaande regelingen. Netwerkpartners zijn onder andere de Participatieraad, Wonen Limburg, Algemeen Maatschappelijk Werk, Punt Welzijn, huisartsen, zorgaanbieders, het Zelfregiecentrum, de Voedselbank en bewindvoerders;
- Een persbericht uit te laten gaan en de gebruikelijke mediakanalen te gebruiken.

### **Monitoring en evaluatie**

Het toekennen van bijzondere bijstand is gebonden aan wet- en regelgeving. Een toetsingscommissie bestaande uit (kwaliteit)medewerkers van team Participatie en Schulddienstverlening beoordelen of de bijzondere bijstand doelmatig wordt ingezet. De extra personele en financiële inzet met betrekking tot de tijdelijke maatwerkregeling wordt geregistreerd en bij het bereiken van het budgetplafond of na drie maanden verantwoord middels een raadsinformatiebrief.